

L'arqueòleg Xavier Llovera (Andorra la Vella, 1959) és el director del Museu d'Arqueologia de Catalunya (MAC). Llicenciat en lletres en l'especialitat d'arqueologia per la UAB, Llovera ha estat el responsable de les àrees de Recerca Històrica, i de Museus i Monuments del Ministeri de Cultura d'Andorra. És membre del consell consultiu del Consell Internacional de Museus i del Comitè Internacional de Museus d'Història i d'Arqueologia.

“Hem de vincular l'arqueologia a l'actualitat per combatre'n el desinterès”

Quan us va fer càrrec de la direcció del Museu d'Arqueologia de Catalunya, a final de l'any passat, va assegurar que el MAC tenia corda per a dies. Tot esperant que es concreti el Museu de Societat —que ha d'incloure l'arqueologia, la història i l'etnologia—, el MAC encara pot tenir un futur independent?

—El MAC encara té molta corda. El pla integral per a l'arqueologia a Catalunya (PiaCat), aprovat aquest juliol, ens dóna responsabilitats en matèria de recerca i sobretot de difusió del patrimoni arqueològic. A més, ens atorga la custòdia de gran part de les col·leccions de prehistòria que sortiran de les futures excavacions. Per tant, en la teoria, el MAC en surt molt ben parat.

—És a dir, que hi ha MAC per a dies...

—I tant! Encara li queda molta corda, perquè un nou museu de gran format com el que es prepara és molt complex; requereix anys de feina prèvia de planificació i de construcció del nou edifici. Per tant, com que el nou Museu de Societat no es farà abans de deu anys, el Museu d'Arqueologia continua funcionant. Hi ha un dia a dia i uns canvis importants que cal fer amb urgència per millorar el servei.

—Quines deficiències hi heu detectat, al MAC?

—És un museu que s'ha fet vell, ha quedat fora de mercat, perquè tenim

una museologia dels anys 40, amb canvis que es van fer els anys 80. Aquesta museologia està caducada. Penseu que les exposicions permanents tenen entre deu i quinze anys. És una barbaritat! De fet, l'objectiu fonamental del MAC en aquesta nova etapa és modificar l'oferta permanent. Ara bé, comptem amb unes xifres econòmiques molt baixes, i això ens limita una mica en totes les actuacions que pensem fer.

—El visitant ja pot notar algun canvi, en aquest sentit?

—Sí, les primeres quatre sales de prehistòria ja s'han modificat. La idea és que aquest 2009 acabem de remodelar tot el bloc de prehistòria i l'any vinent acabem una mica més de la meitat de la part de colonitzacions. Dividim la col·lecció permanent en tres blocs, que ara coordinen grups de treball. Fins ara, al MAC tothom treballava de manera molt individual, i ara hem implantat la dinàmica d'equip. D'una altra banda, volem ampliar el període fins a l'edat mitjana.

—Proposeu un canvi radical al MAC, doncs.

—Efectivament, un canvi d'imatge que situï el museu en el nivell que li correspon tenint en compte el patrimoni arqueològic català.

—Quan hom visita el museu, hi detecta una manca de discurs global, de continuïtat en la història que s'explica a través de les peces. Com resoldreu aquesta mancança?

—Ja treballem en la creació d'aquest discurs. Aviat el visitant descobrirà per què hi ha canvis a la Mediterrània des de l'edat de ferro, i quines relacions s'hi estableixen. Mirem de presentar un discurs que no sigui estrictament el de les col·leccions. A més, parlem amb uns altres museus de Catalunya perquè ens cedixin peces que ens permetin de completar l'explicació. Sovint no podem explicar què va passar a Catalunya perquè ens falten peces. Per exemple, del paleolític tenim bones col·leccions procedents de Madrid, del món ibèric tenim col·leccions procedents de tota la península. En canvi, per explicar Catalunya ens centrem només en Empúries, Ullastret i els grans jaciments. Per això ara negociem amb museus com els de Lleida, Tàrraga, Montsià, etc, per obtenir peces que representin la totalitat del territori i que ens permetin d'oferir un discurs mediterrani unint totes les col·leccions que tenim.

—Amb el futur museu que aplegarà història, arqueologia i etnologia, hi ha el risc que l'oferta museística arqueològica quedi diluïda?

—En absolut, perquè la tendència museística internacional és anar cap a una oferta molt més pluridisciplinària. Per exemple, per al MAC treballem en una exposició sobre la seducció al llarg de la història, aplegant conceptes d'arqueologia, socials i de comunicació. Aquesta exposició, que s'haurà enllestida d'aquí a

un parell d'anys, és un aparador del que poden ser les noves polítiques d'exposició per al futur museu. Fet i fet, l'arqueologia no deixa de ser una ciència i una tècnica al servei de la història, per a crear un discurs històric, i això mateix passa amb l'etnologia.

—**Hi ha veus que alerten que es pot desnacionalitzar la cultura arqueològica del país i caure en una idea provincialiana de museus.**

—Hi ha exemples prou interessants al món que demostren que aquesta és la tendència; no veig per què a nosaltres no ens ha de funcionar. El museu de les civilitzacions del Quebec funciona perfectament com a museu nacional, amb un caràcter propi extraordinari. El fet d'unir diversos museus en una nova infraestructura els ha servit per a augmentar molt la clientela.

—**El Louvre o el British Museum són la referència?**

—No, perquè de fet, són grans museus d'art i prou. La idea del futur museu no és monotèmica, sinó més pluridisciplinària i més social, per a acostar-se a la ciutadania.

—**El MAC no arriba a 50.000 visitants l'any, la meitat dels quals són escolars. Creieu que l'arqueologia no interessa la societat?**

—El Museu d'Arqueologia de Saint Germain té exactament el mateix nombre de visitants que el MAC, és a dir, que no funciona. Hi ha un cert desinterès social

per l'arqueologia que hem de resoldre, perquè estic convençut que l'arqueologia té una gran capacitat de generar discurs. Hem de vincular l'arqueologia a l'actualitat. Cal un discurs més actual de l'arqueologia per combatre el desinterès social que pateix aquesta disciplina.

—**Catalunya té un gran patrimoni arqueològic. Qui en té la culpa, d'aquest desinterès? Es tracta d'una mala gestió per part de les institucions públiques?**

—Hem de reconèixer que l'arqueologia ha perdut pistonada a tot el món. Per tant, tots plegats ens hem de posar al dia. No és ben bé culpa de ningú en concret, és un fenomen global.

—**Com es posa al dia l'arqueologia?**

—Transformant-nos i cercant allò que molt clarament ens demana la societat. Hem d'utilitzar el coneixement que produïm en arqueologia per vincular-la a l'actualitat. Podem aplicar el coneixement del passat a estudiar les relacions humanes, com evolucionem, cap a on anem, cap a on volem anar, etc. L'arqueologia pot ajudar a resoldre aquestes qüestions, i si hi afegim la sociologia, la història, l'antropologia i més disciplines, doncs creem un producte molt més sòlid al servei del ciutadà.

—**Els arqueòlegs caminen en aquesta línia de renovació?**

—Per mitjà del PiaCat, els arqueòlegs han definit força bé cap a on ha d'anar

l'arqueologia del país i cap a on ha d'anar el MAC. Ja tenim les bases i ara hem de prendre decisions per protocolitzar allò que diu el pla integral per a l'arqueologia. Per tant, aboquem molts esforços a construir un discurs una mica més ampli i més aprofundit per al nostre país. Hi ha conservadors a qui jo pensava que els costaria de canviar de tendència, però m'he endut una sorpresa perquè hi estan molt predisposats i il·lusionats.

—**Creieu que s'ha de reforçar encara més la col·laboració entre els equips de recerca de les universitats i el Departament de Cultura, en l'àmbit de l'arqueologia?**

—En tots els equips que treballen en la creació de discurs hi ha professors universitaris. No fem un treball estrictament intern, sinó que ens obrim a la societat. Treballem amb més museus del país i, naturalment, comptem amb l'àmbit acadèmic. D'una altra banda, també ens ocupem de la política de conservació dels jaciments que té el museu i de restauració d'estructures. Ara definirem quins són els criteris d'intervenció en aquests jaciments. Es tracta de museografiar-los i unificar-ne la presentació.

—**Quines relacions establirà el MAC amb museus més petits de Catalunya?**

—Un dels objectius importants del MAC és crear una xarxa de museus d'arqueologia de Catalunya. Hi haurà totes les seues actuals del MAC, i també Banyoles, Balaguer, Gavà, Badalona, Reus i Tàrraga. Després hi haurà també un grup de centres d'interpretació i més museus, que seran centres col·laboradors. Es tracta d'ajudar-nos entre tots i anar creant una marca genèrica d'arqueologia de Catalunya. A partir del 2010 ja començarem amb alguna exposició temporal que pugui viatjar per tots els museus adherits a la xarxa.

—**A banda de les idees i la feina, calen recursos. I precisament, els darrers anys, la Generalitat ha hagut de retallar considerablement el pressupost per a museus.**

—Tenim quatre duros, però penso que en traiem prou profit. Es tracta d'aprofitar els recursos al màxim, perquè els problemes financers s'arrosseguen des de fa molts temps i ja t'hi acostumes.

Gemma Aguilera